

**ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО РЕПОРТАЖУ
(НА ПРИКЛАДІ ЗБІРКИ РЕПОРТАЖІВ «ЄГИПЕТ:
ХАРАМ, ХАЛАЛЬ» ПЬОТРА ІБРАГІМА КАЛЬВАСА)**

Віра Карпінська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, м. Львів, Україна,
e-mail: karpinskavira97@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3624-685X>*

У статті розглянуто поняття художнього репортажу, зроблено спробу охарактеризувати зародження цього жанру у Польщі та оглядово описати кожне з поколінь польської школи художнього репортажу. Основу увагу зосереджено на аналізі жанрових особливостей у збірці репортажів «Єгипет: харам, халяль» Пьотра Ібрагіма Кальваса, особливо, на елементах художності у тексті, які допомагають краще розкрити, описати та передати інформацію.

Ключові слова: репортаж, художній репортаж, польська школа журналістики, факт, література.

Постановка проблеми. Репортаж посідає важливе місце серед інформаційних жанрів журналістики. Немає єдино правильно класифікації різновидів репортажу, проте з точністю можна сказати, що найпопулярнішим та найзатребуванішим підвидом є художній репортаж. Жанр, що перебуває на межі журналістики та літератури, у якому точність, документальність, логічність викладу та правдивість поєднується із емоційністю та тяжінням до художності. У результаті конкретна дійсність відтворюється через суб'єктивне бачення та оцінку автора. Репортаж вимагає журналістської майстерності, роботи репортера – бути на місці й бачити все на власні очі, чути все на власні вуха, щоб не вигадувати, а описувати реальність такою, як вона є, описувати дуже деталізовано, прискіпливо, з усіма голосами, які там звучали, відтворити всі голоси максимально точно, не додумувати їх¹.

Актуальність обраної теми зумовлена пошуканням уваги до художнього репортажу, особливо до західних моделей, які тяжіють радше до літератури, аніж журналістики, чим і стають популярними серед загалу. Дослідження жанру, польські представники якого об'єднуються в окрему школу репортажу, стає все більш актуальним сьогодні. По-перше, вони мають значний вплив на український художній репортаж, який, в результаті несприятливих умов у минулому, починає активно формуватися тільки

сьогодні; а, по-друге, від початку створення польської школи художнього репортажу, поняття «художній репортаж» помітно змінилося і трансформувалося, що викликає потребу провести дослідження нової польської школи художнього репортажу на прикладі одного із представників.

Мета наукової статті – проаналізувати жанрові художні особливості у репортажі, на прикладі тексту Пьотра Ібрагіма Кальваса «Єгипет: харам, халаль».

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- простежити за розвитком художнього репортажу;
- окреслити загальні аспекти творення літератури факту кожного з поколінь школи репортажу;
- проаналізувати художні елементи у збірці репортажів «Єгипет: харам, халаль» Пьотра Ібрагіма Кальваса.

Теоретичне підґрунтя. Репортаж вивчали такі науковці: І. Аньєс, Л. Белей, Ж.-Д. Буше, І. Вартанов, М. Василенко, М. Войтек, М. Галлер, Д. Григораш, С. Гуревич, В. Здоровега, В. Карпенко, М. Кім, А. Магдонь, І. Михайлин, І. Прокопенко, О. Тертичний, Т. Хітрова, О. Черникова. Усі дослідники вдаються до аналізу жанрових та стилістичних особливостей із різних ракурсів. Жан-Домінік Буше, французький репортер, уподібнює художній репортаж до кіно, наголосивши на динамічності першого. Антоніна Іващук вважає, що основа репортажу – це документальність та емоційність. Та попри не збіг у пріоритетних особливостях жанру, усі погоджуються, що художній репортаж є на перетині різних галузей науки – від літератури та журналістики до психології та філософії.

Методологічна основа дослідження. При проведенні дослідження був використаний метод аналізу, який дав змогу поділити текст щодо його жанрових особливостей та провести детальний огляд.

Виклад основного матеріалу. Прийнято вважати, що літературна журналістика, а зокрема і художній репортаж, зародилася у Сполучених Штатах Америки у 50–60-х роках ХХ століття, а звідтам і поширилася у країни Західної Європи, де, особливо, культурні діячі Польщі активно підхопили нову американську ідею і стрімко почали розвиватися у цьому жанрі. Проте польський художній репортаж, або, як називають цей жанр самі поляки, – польська школа репортажу, бере свій початок ще у 20-х роках ХХ століття, тобто на декілька десятиліть раніше від американського, і розвивається також незалежно від популярних англо-американських норм та правил. Як зазначає Войцех Гурецький, «поняття «літературний репортаж» усталене в польській мові, у перекладі іншими мовами часто втрачає питоме значення і звучить як оксюморон. Однак воно передає суть цього жанру, два його стовпи: «репортаж» відсилає до журналістики, «літературний» – до літератури»².

Хоча сьогодні Щигеля та Капусінського і вважають одними із найвизначніших авторів художнього репортажу не тільки на теренах Польщі, а й цілого світу, проте традиція написання текстів на межі літератури та журналістики бере свій початок ще від початку

² Гурецький, В. (2017), «Літературний репортаж. Чим Польща захоплює світ»...

XX століття. Лесь Белей у статті «Факти польської “літератури факту”» зазначає, що першими польськими репортажистами вважають лауреатів Нобелівської премії Генрика Сенкевича та Владистава Раймонта, а першим репортажем – «Паломництво до Ясної Гури» Реймонта (1895)³.

Дослідники поділяють польську школу репортажу на декілька поколінь.

До першого покоління належить Мельхіора Ванькович, якого вважають батьком польського репортажу. Його книга «Битва під Монте-Кассіно» – це монументальний тритомний репортаж про Другу світову війну. Також Ванькович протягом 1926–1927 років писав репортажі із Мексики, сьогодні вони були б названі «подорожнім репортажем». Таким «мандрівним репортером», який належав до першого покоління, був і Аркадій Фідлер, який за здійснив 28 експедицій у різні куточки світу. Також варто згадати і Ксавера Прушинського, відомого репортера у політично гарячих точках світу.

Разом із новою журналістикою на теренах Сполучених Штатів Америки у Польщі з’являється друге покоління репортерів, до якого належать Малгожата Шейнерт, Ганна Кралль, Ришард Капусцінський. Останнього називають «королем репортажу». Він зробив неабиякий внесок у літературу факту. Капусцінський створив власний художній світ, де «злі люди не можуть бути хорошими журналістами»⁴, і виховав цілу плеяду нових репортерів, а головне нових людей. Ганна Кралль, добра товаришка Капусцінського, так відгукувалася про його «книжкове просвітлення»: «Якою б була держава, створена з читачів Капусцінського? Без агресії? Без расизму? Ну а що з Іншими? Мусять бути якісь Інші: ті, хто не читав його книжок. Складно було б із ними домовитися, але Капусцінський чекав би цього від нас: терплячих, частих спроб порозумітися»⁵. У своїй журналістській діяльності Ришард Капусцінський керувався принципом, що «репортер має обов’язок бути там, де відбувається щось важливе, і повідомляти про це»⁶. Саме тому протягом життя автор подорожував у різні точки планети, особливо ті, де відбувалися війни, політичні конфлікти та небезпечні ситуації, намагаючись у такий спосіб бути у центрі подій та точно і правдиво передати побачене.

Наймолодше покоління польської школи репортажу представляють Войцех Тохман, Павел Смоленський, Яцек Гуго-Бадер, Маріуш Щигел, Вітольд Шабловський, Пьорт Ібрагім Кальвас та інші. Зрозуміло, репортерська діяльність Капусцінського мала великий вплив на виховання нового покоління, проте молоді представники репортажу намагалися не надто піддаватися цьому впливові, і створили свою манеру написання літератури факту. Вітольд Шабловський вважав, що «важливим завданням польського репортажу є звільнитися від Капусцінського»⁷. Між поколіннями польських репортерів відчувалася певна дистанція. Інтернет та новітні технології дали можливість бути цілодобово у центрі усіх нових та подій. Щигел зазначає, що «репортеріві значно складніше,

³ Белей, Л. Л. (2012), «Факти польської «літератури факту»...

⁴ Капусцінський, Р. (2011), *Автопортрет репортера...* с. 18.

⁵ Там само. с. 6.

⁶ Шутяк, Л. (2014), «Усі імперії руйнуються однаково»...

⁷ Бондар, А. (2014), «Польський репортаж. Як увійти в літературу з чорного ходу»...

ніж репортерів часів Капусцінського, бо всі вже все бачили, всюди були й описують це в інтернеті, на подорожніх блогах»⁸. Саме тому від репортера сучасності вимагають набагато більше, аніж це було сотню років тому. Журналіст мусить завжди експериментувати зі своїм стилем, манерою подачі матеріалу, підбором своїх персонажів.

Література факту є популярною, все більше з'являється нових репортерів, що готові ділитися своїми спостереженнями та думками. Одним з таких є Пьотр Ібрагім Кальвас, який також належить до нового покоління польської школи репортажу. Переїхавши до Єгипту і прийнявши іслам, він написав збірку репортажів «Єгипет: харам, халаль», який показує життя єгиптян зсередини (наскільки це можливо), їхній світогляд та культуру. В Україні книга вийшла у 2018 році у видавництві «Човен». Автор руйнує стереотипи, що виникли у результаті уявлень іноземців, які зводять Єгипет тільки до туристичних місць та пірамід. У книзі автор описує найконтroversійніші елементи ісламської культури. Проте Кальвас не мав на меті критикувати єгипетське суспільство та їхнє віросповідання, він не намагався їх навчати чи радикально змінити світогляд за західноєвропейськими шаблонами. Це навіть не спроба детально описати Єгипет, а, радше, спроба зрозуміти країну та її населення. Репортер занурювався у життя та світогляд мешканців, вивчав історію, намагався зрозуміти політичну систему та систему релігії, «Я хочу бачити більше, хочу розуміти вас. Хочу, щоб інші вас розуміли. Критикуй з любові»⁹.

Книга «Єгипет: харам, халяль» складається із двадцяти розділів, кожен з яких порушує важливі проблеми сучасного Єгипту, і кожен з яких є новим поглядом на Єгипет, без упередження чи страху. Автор обрав форму діалогу із місцевими жителями. Усі його персонажі, події та емоції реальні. Щоб описати явище чи ситуацію Пьотр Ібрагім Кальвас детально вивчав усі аспекти та вів спостереження, у такий спосіб книга наповнена розмовами з найрізноманітнішими людьми: професори, лікарі, представники правих політичних рухів, релігійних організацій, молодіжних субкультур, феміністки, інтелектуали. У діалозі із єгипетським професором автор реконструює революцію, що трапилася у 1950–60-х роках, та йшла під ліберальними гаслами.

У своїй книзі Кальвас використовує прийоми, які характерні у написанні художнього репортажу. Від журналістики він перейняв документальність, точність, достовірність інформації, свідчення очевидців. Літературна сторона характеризується художньою виразністю тексту. Автор використовує ліричні відступи, які, з одного боку, слугують для роз'яснення невідомих понять для іноземних читачів, а з іншого – надають текстові певної емоційності. «*Ні, це не Південь, це Єгипет, це Південь у квадраті!*»¹⁰. У репортажі використані метафори, епітети, порівняння, фразеологізми, жаргонізми, вульгаризми, тобто тропи, характерні для художнього твору.

У літературі факту важливу роль відіграють пейзажі, майстерний опис яких дає змогу читачеві відтворити образи, які автор заклав у своєму тексті. «*Із балкона на*

⁸ Там само.

⁹ Капусцінський, Р. (2011), *Автопортрет репортера...* с. 235.

¹⁰ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 7.

одинадцятому поверсі видно море: кольорові рибальські човни, коло яких вириваються пірнальники з восьминогами на гарпунах. Часом бачу, як стрибають дельфіни, виблискуючи на сонці мокрими спинами»¹¹. У змалюванні навколишнього світу Кальвас використовує так звану архітектоніку, тобто описи інтер'єру та екстер'єру, мета яких забезпечити читачеві відчуття присутності. «Хакім працює на іншому боці вулиці, має агву – кальянну. Така дірка в стіні, присипана тирсою підлога, кілька кривих столиків і стільців, плакат з генералом ас-Сісі – такий самий, як у Марвана»¹². Така деталізація простору, в якому відбуваються події, дає змогу скласти точну картину баченого автором та дізнатися про побут, соціальний стан, умови життя описаних персонажів.

«У художньому репортажі присутні й короткі портретні зображення людини – риси, одяг, рухи, міміка, манери»¹³. Ольга Бикова вважає, що описи зовнішності допомагають краще зрозуміти внутрішній стан людини, а рухи, міміка, манера поведінки створюють картину її психологічного стану. У випадку П'єтра Ібрагіма Кальваса описи зовнішності своїх персонажів – це не настільки зрозуміти їхню внутрішню красу, як розширити культурницький спектр обізнаності читача. Мусульманські релігійні канони наклали свої правила не тільки на щоденне життя людей у всіх його вимірах, а й на аспекти, які стосуються безпосередньо зовнішності, особливо, коли йдеться про манеру одягу. «На вулицях багато дівчат, убраних так: на голові хіджаб, нижче – обтисла кольорова майка, надягнена поверх стрейчевої кофти з довгими рукавами, на ногах – обтислі штани. Хіджаб приписано носити»¹⁴. Часто через описи простежується суб'єктивне ставлення автора до персонажа. «Відкидає нікаб назад, показуючи своє прекрасне обличчя, і широко всміхається, виблискуючи білими зубами»¹⁵. Як і пейзаж чи інтер'єр, портрет надає тексту виразності та колоритності.

Чи не найбільшої художності тексту надають діалоги. Вони не тільки підсилюють достовірність того, що автор намагається донести до читача, а й передають інформацію безпосередньо через мовця, учасника діалогу зі збереженням його стану та настрою. Також діалоги надають тексту динамічності, що дає змогу тримати увагу читача. Часто використання діалогів у текстах сприяє кращому висвітленню проблеми, яку автор порушує, а у художньому репортажі – це чи не найкращий спосіб розкрити свого персонажа через безпосереднє збереження його мови, лексики та логічних наголосів. Уся збірка репортажів Кальваса побудована на діалогах із мешканцями Єгипту. Проте розмови короткі, логічні, без потоку зайвої інформації. Автор порушував питання, яке його цікавить, і створював усі умови для дискусії. Протягом цілого тексту важливим персонажем був професор, з яким автор вів розмову найчастіше із усіх жителів. «Професор А. – мій добрий друг. Живе неподалік у старій італійській віллі. Оригінал, екс-

¹¹ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 6.

¹² Там само. с. 47.

¹³ Бикова, О. М. (2014), «Комунікаційно-жанрова специфіка художнього репортажу в сучасній періодиці»... с. 112.

¹⁴ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 83.

¹⁵ Там само. с. 84.

центрик, інтелектуал старої школи, вільно розмовляє п'ятьма чи шістьма мовами, почесний доктор кількох університетів. Усі приміщення його довоєнного помешкання завалені книжками до стелі: гірські хребти книжок. Це зовсім інший Єгипет – Єгипет глибоких, критичних, конструктивних і нищівних (у хорошому сенсі) думок»¹⁶. Завдяки інтелектуальним бесідам, автор не лише подав інформацію про певні аспекти, факти із життя мешканців, а й проаналізував їх, намагався зрозуміти населення зсередини крізь призму думок людини, яка, будучи жителем цієї країни і сповідуючи належу віру, неспроможна змиритися із абсурдними догмами та ірраціональними принципами свого народу.

«... - ніщо чуже не закрадається в наші життя без згоди авторитетів, – кепкував, іронізував професор А. Він каже, що воює з Єгиптом ізмалку.

- Яких авторитетів?

- Одвічних. Мечеть, дім, мати, батько. Нічого нового, усі як завжди: дід смітив, батько смітив, тому й ми смітимо... [...]. Якщо далі так буде, ми ніколи не доженемо сучасного світу.

- Але, може, більшість арабів і не хочуть сучасного світу. Що це взагалі за світ такий?

- Сучасний світ – світ Заходу, подобається це комусь чи ні. Це дуже добре усвідомили японці. А ми – архаїчне традиційне суспільство, ми спираємося на релігійні odkrovenня...»¹⁷.

Як вже було сказано, важливою особливістю художнього репортажу є тропи. Художні засоби є невід'ємною складовою літературного тексту, що допомагають краще виразити сутність предмета та надають йому емоційної характеристики. Також тропи, завдяки своїй здатності робити матеріал яскравішим та доступнішим, впливають на відчуття та почуття читача. Художній репортаж, який автори спеціально наповнюють різноманітними тропами, не є винятком. «Окрім того, точно вживаний образ нерідко підсилює авторську думку, а той сам відіграє роль аргументу, наочно вмотивовуючи той чи той журналістський висновок»¹⁸. Метафори, епітети та порівняння – це найбільш уживані тропи у літературних текстах. Вони допомагають автору описати дійсність безпосередньо через призму власного світу, тим самим не тільки створити емоційно-настрійову атмосферу для читача, а й дати суб'єктивну оцінку подіям. У тексті Пьотра Ібрагіма Кальваса помітне домінування епітетів над іншими художніми засобами, що спричинено жанровими особливостями художнього репортажу. Завдяки описовим епітетам автор переніс читачів у світ єгипетського населення: «Більшість міста лежить біля моря. З висоти пташиного лету Александрія схожа на гусеницю: довгу, тридцять із лишком кілометрів, і тонку, заледве чотири кілометри вглиб суші. Гусениця звивається вздовж берега. Просто над морем тягнеться багатосмуговий бульвар Корніш – александрійська благодать. Це хребет міста, головна транспортна артерія. Якби

¹⁶ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 31.

¹⁷ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 32.

¹⁸ Глушко, О. К. (2006), *Журналістське розслідування: історія, теорія, практика...*

не Корніш, стара метрополія з вузькими вуличками, непристосованими до величезної кількості транспорту, задихнулася б у заторах»¹⁹. Також автор у репортажі вдався до використання оцінних епітетів, що дало можливість прослідкувати ставлення автора до події: «Ми йдемо в місто. Скрізь триває кривава бойня. Заразні вівці й корови лежать на вулицях, у крамницях і кав'ярнях. Доводиться оминати великі калюжі крові. На додачу до всього почав падати дощ, перший від квітня. Вулицями течуть брунатно-бордові потоки, несучи тваринні рештки, мул і бруд. На площі двоє хлопчаків прикладають до обличчя відтяті баранячі голови. Малі служителі кривавого культу»²⁰.

Колористичні епітети – це ще один різновид епітетів. Вони відіграють важливу роль у художньому тексті. Ольга Бикова вважає, що «кологористичні епітети викликають у читачів приємне або неприємне відчуття, сприяють емоційній оцінці певного явища, події, факту, предмету, служать засобом вираження індивідуального емоційно-оцінного ставлення до дійсності»²¹. «Мухаммед обертається і одним рухом стягує футболку. На спині татуювання: великий червоний сонячний диск, обвитий жовтою коброю. Уперше бачу таке тату у Єгипті. Татуювання тут харам»²².

Часто у художній репортаж вводиться порівняння. Через зіставлення одного предмета чи явища з іншим відбувається конкретизація та чіткий відсил до емоційного-оцінного підтексту. Нерідко, щоб зрозуміти автора та його слова, читачеві потрібно знати сенс самого порівняння. У випадку Пьотра Ібрагіма Кальваса, порівняння набули ще й іншого значення – вони безпосередньо допомогли західному читачеві через доступні для нього поняття зрозуміти зовсім відмінну культуру та життя єгипетської людини. «У Єгипті ірраціоналізм висить у повітрі, як сюрреалістична хмара на картинах Рене Магрітта»²³. «Тут є неабиякий суспільний і духовний спротив рушійній силі сучасного світу – капіталізму. Можливо, саме тому тут, як і в Латинській Америці, свого часу прижилася пустельна версія соціалізму, який на ділі був націоналізмом і арабським криптофашизмом»²⁴. «Цитати з Корану й визубрені, мов комуністичні гасла, хасіди»²⁵. «Ясмін відвертається, прикриває вуха долонями, вибалушує очі й відриває рот у німому крику. Як на картині Мунка. Тобто вона кричить дуже голосно, але її перекрикує корова, яку розривають живцем»²⁶.

Найбільш суб'єктивним елементом у художньому репортажі є внутрішній монолог автора, через який читач не тільки одержує інформацію, що підтверджується фактами, а й пережиті відчуття та почуття автора щодо тієї інформації. «Це моя письменницька клітка, цей манвар, метр на метр, моє місце. Я повертаюся сюди з міста після полю-

¹⁹ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 5.

²⁰ Там само. с. 227.

²¹ Бикова, О. М. (2014), «Комунікаційно-жанрова специфіка художнього репортажу в сучасній періодиці»... с. 153.

²² Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 127.

²³ Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль...* с. 3.

²⁴ Там само. с. 35.

²⁵ Там само. с. 66.

²⁶ Там само. с. 229.

вання на людей, місця, запахи, слова, звуки й образи. Пишу від пізнього вечора до рання. Літнього дня в манварі не витримаєш, надто спекотно. Довкола мене все кипить...»²⁷.

Висновки. Сформувавшись ще на початку ХХ століття, на сьогодні польський художній репортаж має декілька поколінь представників цього жанру. Кожне з поколінь сформувало власний концепт бачення літератури факту та його пріоритетних жанрових цінностей. Пьорт Ібрагім Кальвас, який належить до нової школи польського репортажу, творить свій текст за допомогою експресивно-емоційних засобів, що, здебільшого, є особливостями творів літератури. Тим самим виводить звичайний репортаж на рівень репортажу художнього, що дає змогу колоритніше, експресивніше та яскравіше передати навколишню дійсність та своїх персонажів.

Список літератури

1. Белей, Л. Л. (2012), «Факти польської «літератури факту», доступно за адресою: <http://litakcent.com/2012/04/09/fakty-polskoji-literatury-faktu/> (дата перегляду 10 листопада 2019).
2. Бикова, О. М. (2014), «Комунікаційно-жанрова специфіка художнього репортажу в сучасній періодиці», *Наукові записки. Інститут журналістики*, Том 54, с. 151–155.
3. Бондар, А. (2014), «Польський репортаж. Як увійти в літературу з чорного ходу», *Культура 3.0. Семінар культурної критики та репортажу*, с. 161–168.
4. Глушко, О. К. (2006), *Журналістське розслідування: історія, теорія, практика : Навч. посіб.*, Арістей, Київ, 144 с.
5. Гурецький, В. (2017), «Літературний репортаж. Чим Польща захоплює світ», доступно за адресою: <https://choven.org/news/vojtseh-guretskyj-literaturnyj-reportazh-chym-polshha-zahoplyuye-svit/> (дата перегляду 10 листопада 2019).
6. Кальвас, П. І. (2018), *Єгипет: харам, халаль*, Човен, Львів, 240 с.
7. Капусцінський, Р. (2011), *Автопортрет репортера*, Темпора, Київ, 134 с.
8. Прокопенко, І. В. (1959), *Репортаж в газеті: Монографія*, ВПЦ «Київський університет», Київ, 157 с.
9. Шутяк, Л. (2014), «Усі імперії руйнуються однаково», доступно за адресою: <https://zbruc.eu/node/24687> (дата перегляду 10 листопада 2019).
10. Ютченко, А. (2017), «Художній репортаж: між фактом і вигадкою», доступно за адресою: <http://litakcent.com/2017/12/28/hudozhniy-reportazh-mizh-faktom-i-vigadkoju/> (дата перегляду 10 листопада 2019).

References

1. Beley, L. L. (2012), «The facts of the Polish “literature of fact», available at: <http://litakcent.com/2012/04/09/fakty-polskoji-literatury-faktu/>
2. Bykova, O. M. (2014), «A communication-genre specific of the artistic reporting is in modern periodicals», *Naukovi zapysky. Institute journalism [Proceedings. Institute of Journalism]*, no 54, p. 151–155.
3. Bondar, A. (2014), «Polish Report. How to Get Into the Literature from the Black Run», *Culture 3.0. Workshop on Cultural Criticism and Reporting*, p. 161–168.
4. Glushko, O. K. (2006), *Investigative journalism: history, theory, practice: Educ. manual*, Aristey, Kyiv, 144 p.

²⁷ Там само. с. 234.

5. Guretsky, V. (2017), «Literary Report. How Poland captures the world», available at: <https://choven.org/news/vojtseh-guretskyj-literaturnyj-reportazh-chym-polshha-zahplyuye-svit/> (accessed November 10, 2019).
6. Calvas, P. I. (2018), *Egypt: Haram, Halal*, Choven, Lviv, 240 p.
7. Kapustinsky R. (2011). *Self-portrait of a reporter*, Tempora, Kyiv, 134 p.
8. Prokopenko, I. V. (1959), *Reporting in the newspaper: Monograph*, Kyiv University, Kyiv, 157 p.
9. Shutiak, L. (2014), «All Empires Destroy Equally», available at: <https://zbruc.eu/node/24687> (accessed November 10, 2019).
10. Yutchenko, A. (2017), «Artistic Reporting: Between Fact and Fiction», available at: <http://litakcent.com/2017/12/28/hudozhniy-reportazh-mizh-faktom-i-vigadkoyu/> (accessed November 10, 2019).

Стаття надійшла до редколегії 14.11.2019

Прийнята до друку 18.11.2019

**GENRE PECULIARITIES OF NON-FICTION
IN THE ILLUSTRATION OF PIOTR IBRAHIM KALWAS'
REPORTAGE COLLECTION «EGYPT: HARAM HALAL»**

Vira Karpinska

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str., 49, 79044, Lviv, Ukraine,
e-mail: karpinskavira97@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3624-685X>*

The article is devoted to analysis of genre peculiarities of non-fiction. Piotr Ibrahim Kalwas' reportage «Egypt: Haram Halal» became great example of non-fiction. Special attention was paid to elements, which is responsible for literary filling. That's why the main purpose is to analyse in details features of fiction in text. Before this stage of analysis, the article showed occurrence and developing of non-fiction in Poland. There is the description of several generations of polish reportage schools and their impact on transformation and modification of literature of fact. The article emphasizes on works of Ryszard Kapuscinski who was the most important personality in polish journalism. The research problem of this study is to describe Piotr Ibrahim Kalwas' works and his main writing «Egypt: Haram Halal». This article attempts to analyse features, which make this book the non-fiction. The features of reportage and fiction approach literature and journalism, although literature of fact has peculiarities, which is appropriate only for reportage. The main features of reportage are dynamic of storytelling and the constant presence of the author. Piotr Ibrahim Kalwas, who belongs to new polish reportage school, creates his text by using emotional and expressive means, which is typical for fiction. Using of fictional elements make usual reportage capable of describing the reality and characters more colorful and picturesque. The article demonstrated that literary techniques of reportage, which is responsible for fiction, have great meaning for readers. The author's subjective position, his regard to events and characters and lyric digressions make reportage more demanded and readable.

Key words: reportage, non-fiction, Polish School of Journalism, fact, literature.